

**T.C.
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü**

**ORTAÖĞRETİM
SOSYAL ETKİNLİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI**

2009-ANKARA

İÇİNDEKİLER		
I	TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI	4
II	GİRİŞ	5
1	Programın Temel Yaklaşımı	6
2	Programın Vizyonu	7
3	Programın Üst Kazanımları	7
4	Programın Yapısı	7
5	Programın Becerileri ve Değerleri	8
6	Programın Öğretim Yöntem ve Teknikleri	8
7	Programın Genel Amaçları	9
8	Programın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar	10
9	Etkinlik Örnekleri	12
10	Programda Kullanılan Semboller	15
11	Programın Öğrenme Alanı-Konu ve Sürelere Göre Dağılım Tablosu	16
12	Forma Sayıları	17
III	PROGRAMIN KAZANIMLAR TABLOLARI	18
IV	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	27
		52

I. TÜRK MİLLİ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Milli Eğitiminin Genel Amacı: Türk milletinin bütün bireylerini;

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, ahlâki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı seçkin bir ortağı yapmaktır.

II. GİRİŞ

Değişen ve gelişen dünyada eğitim, yalnızca bilgi aktarma anlayışının egemen olduğu yapıdan farklı bir hâl almaktadır. Çağdaş toplumlarda birey, içinde bulunduğu çağın koşullarına uyum sağlayacak bilgi ve donanımına sahip olmanın yanında, yaşadığı sorunlara çözüm bulma zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Kişilerin ihtiyaçlarıyla toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamak için insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmada sosyal duyarlılık bilincinin sosyal etkinliklerle öğretilmesinin büyük bir önemi vardır.

Demokratik, modern toplumlarda eğitimin en önemli amaçlarından birisi, kendisine, çevresindeki kişilere ve doğaya değer veren, yaşadığı toplumun ve dünyanın bir parçası olarak kendine güvenen ve topluma katkıda bulunabilen bir bilince sahip bireyler yetiştirmektir. Böyle bir bilinç kazandırmak ve topluma katkısı olan bireyler yetiştirmek için öğrencilerin okul çağının ilk yıllarından başlayarak toplumsal hayattaki işleyişi kavraması gerekir. Öğrenciler, toplumsal olaylara ilgi duymalı, sorunların farkında olmalı, gerektiğinde hem kendi hem de başkalarının iyiliği için harekete geçebilmelidir. Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları, yaşadıkları toplumun sosyo-ekonomik durumu, sosyal katılımı etkileyen faktörlerdir. Öğrenci, toplum ve çevre sorunlarına duyarlı olmalı ve çözümüne yönelik sürece katılımında istekli olmalıdır.

Toplumsal bir varlık olarak insan, çevresine karşı duyarlı olmak durumundadır. Bilindiği üzere toplumda bireylerden birine zarar veren bir olay, diğerlerini de etkiler. Suya attığımız mini bir taşın etkisinin halka halka yayılarak genişlemesi gibi, pozitif veya negatif etki yaratan sosyal hareketler de dalgalar hâlinde büyüyerek yaygınlaşır ve herkesi bir şekilde etkiler. Yaşanılan dünyaya karşı ne kadar duyarlı olunursa bu duyarlılık olumlu veya olumsuz olarak bize geri dönecektir. Pozitif sorumlu davranışların nasıl geliştiğine dair çok farklı görüşler vardır. Bazı bilim adamları bunun genetik olduğunu savunurken bazı araştırmacılar ise bunun öğrenilen davranışlar olduğunu, özellikle de sosyalleşme süreçleri sonucunda oluştuğunu ifade etmektedirler.

Sosyal katılım becerisi; kendisini ve yakın çevresini etkileyen konularda bilgi sahibi olma, birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılamak için insanlar arasındaki ortak ilişkiyi tanıma, bireyler, gruplar ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için bireyler, gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler arasındaki ilişkiyi tanıma, farklı grup ve durumların dinamiklerine uyma, sosyal katılımın gerekli olduğu durumları belirleme, yakın çevresini ve toplumu etkileyen konularda ihtiyaçların karşılanması için fikir üretme, bu fikri çevresindekilere iletme, görüşme, tartışma, planlama, uzlaşma ve eylemde bulunma, lider ya da izleyen olarak gruba, kuruma, sosyal örgütlere ve topluma hizmet etme alt becerilerini içerir.

Bir ülkenin eğitim sistemini, toplumsal yapısından soyutlamak olanaksızdır. Eğitimi, okulun duvarları arasında toplumdan etkilenmeden sürdürmek demokrasi ile yönetilen ülkelerde artık geçerli değildir. Bu durum eğitim sistemini toplumla etki alışverişi yapmaya götürür.

Okul çağının ilk yıllarından itibaren, öğrencilerin akademik becerilerinin yanında, sosyal etkinlikler yoluyla sosyal duyarlılık bilinci kazandırmak ve topluma katkısı olan, topluma uyum sağlayan, kendine güvenen, kendini ifade edebilen, yaratıcı düşünen, problem çözebilen bireyler yetiştirmek için ilgi, istek, beceri alanlarına göre yeteneklerini kullanmaları hedeflenmektedir.

1. Programın Temel Yaklaşımı

Yapılandırıcı öğrenme; öğrencinin kendi yetenekleri, inançları, tutumları, değer ve tecrübeleriyle elde ettikleri bilgiler aracılığıyla bir karara varma sürecidir. Bu doğrultuda, kalkınma planlarında ve Milli Eğitim Şuralarında sıklıkla, öğretim programlarının, öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerine, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç olduğu zaman zaman dile getirilmektedir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak, öğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkati çeker duruma gelmiştir. Bu nedenle bu program bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alan bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Öğrencilerin önceki yaşantıları, öğrenme ve öğretme stilleri, bakış açıları ve hazır bulunuşluk düzeyleri öğrenme sürecine yön veren etmenlerdir.

Böylece öğretim programlarında etkinlik merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, çevresiyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır. Öğrenen, hazır bilgilerden faydalanmak yerine araştırarak, sorgulayarak, tartışarak, uygulayarak bilgiye ulaşmanın yöntem ve tekniklerini geliştirecektir. Yapısalcı yaklaşımda öğretmenin kendi donanımından daha ziyade öğrencinin bilişsel bilgisi ve psiko-motor davranışı programın odağına yerleşmektedir.

Başka bir ifadeyle, öğretmenin öğrencileri güdüleyen, tanı koyan, gerektiğinde rehberlik eden, öğrencilerin yararına yeni ve özgün öğretim ortamları hazırlayabilen, öğrenmekten yılmayan sürekli araştıran, sorgulayan vasıflara sahip olması gerekir. Öğretmen her öğrencinin kendi kararını kendisinin oluşturmasına, problemlerini çözmelerine, gerçekçi kararlar almalarına, ilgi ve kapasitelerini en üst düzeyde gerçekleştirmelerine yardımcı olur. Kısacası yapılandırmacı yaklaşım işbirliği ve etkileşimi kolaylaştırıcı tutum ve donanımları önemser.

Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programı, yapılandırıcı yaklaşım temelinde hazırlanmış olup kazanım ve etkinlik örnekleri oluşturulurken, öğrencilerin ilgi, yetenek ve becerilerini dikkate alarak, yaşadığı toplumu anlayabilen, toplumları bilimsel olarak değerlendirebilen, sosyolojik bakış açısını geliştirebilen bir anlayış dikkate alınmıştır. Bu anlayışın gerçekleşebilmesi için eğitim ve öğretimde önemli bir yere sahip olan ailelerin, öğretmenlerin, idarecilerin, kurumların sivil toplum örgütlerinin, meslek kuruluşlarının yani toplumun bütün kesimlerinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gerekir.

Bu çalışmalar sonunda Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programı öğrencilerin;

- Atatürk ilkelerine bağlı bireyler olarak yetişmelerini,
- Topluma ve toplumsal sorunlara duyarlı bireyler olarak yetişmelerini,
- Yaşadıkları toplumun örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki, sosyal ve kültürel açıdan gelişmelerini,
- Ulusal kimliğini merkeze alarak evrensel değerleri de benimsemelerini,
- Fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmelerini,
- Ülkesini seven, çevresini tanıyan, kültürü ve sanatı hakkında bilgi sahibi olan bireyler olarak yetişmelerini,
- Toplum hizmetinin insan yaşamındaki önemini kavramalarını

hedeflemektedir.

2. Programın Vizyonu

Sosyal etkinlik dersi öğretim programının vizyonu, sosyal duyarlılıkları gelişmiş, insan haklarına saygılı, kültür ve sanat bilincini oluşturmuş, paylaşmayı ve özveride bulunmayı kavramış, çevresel konularda duyarlı ve toplumsal hizmet vermede gönüllülük esası gelişmiş bireyler yetiştirmektir.

3. Programın Üst Kazanımları

- İletişim becerilerini geliştirme
- Empati kurma ve kişiler arası etkileşimi geliştirme
- Yardımlaşma, paylaşım ve işbirliği kazandırma
- Topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirme
- Çevre ve doğa bilincine sahip olma
- Kültür ve sanat değerlerini fark etme ve katılma

4. Programın Yapısı

Sosyal Etkinlik dersi öğretim programı üç öğrenme alanından oluşur.

1. Sosyal Duyarlılık.
2. Çevre ve Doğa.
3. Kültür ve Sanat.

Programın amacına ulaşabilmesi için öğrencilerin, ilgi, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda okul içi ya da okul dışı düzenlenen sosyal etkinliklere katılması gerekir. Böylelikle öğrencilerin sosyal duyarlılıkları da artırılmış olur.

Sosyal duyarlılık öğrenme alanı: Bireyin yaşadığı topluma olan sorumluluğunu, başka yaşamların önemsenmesini, çevresindeki bireysel farklılıkları hissetmesini, empati kurabilmesini, aile ve çevresiyle ilişkilerini sağlıklı bir şekilde düzenlemesi için toplumsal hizmette gönüllü olmasını hedefler.

Çevre ve doğa öğrenme alanı: Doğayı sevmeyi ve sevdirmeyi, doğal kaynakların bilinçli kullanılarak gelecek nesillere de kalmasını sağlamayı, dünyada ve yakın çevresinde yaşanan çevre sorunlarına karşı duyarlı olmaları ve bu sorunlarla gönüllü mücadele eden çevreci bireyler olmalarını hedefler.

Kültür ve sanat öğrenme alanı: Toplumun gelişmesinde, kültür ve sanatın yaşamdaki yerini, kendi kültürel değerlerini keşfederek kültür ve sanat eserlerine sahip çıkmasını, bu değerleri koruyup geliştirerek evrenselliğe taşınmasını, kültür ve sanat duyarlılığını toplum hizmeti çabalarında kullanmasını hedefler.

Her öğrenme alanı etkinlik ve proje çalışmaları ile desteklenmektedir.

Her kazanım için bir (sınıf-okul içi veya okul dışı) etkinlik yapma zorunluluğu vardır. Her ünitenin kazanımları, uluslararası çalışmalar araştırılarak titizlikle saptanmış, seçilen etkinliklerin, gerek öğretmen gerekse öğrenci açısından daha iyi ve kolay anlaşılabilir olması için çaba gösterilmiştir. Etkinlikler fiziki koşul, araç, gereç, toplum ve çevre yapısı, öğrenci potansiyeli göz önünde bulundurularak farklı faaliyetlerle de zenginleştirilebilir.

Bu programda:

- Birlikte çalışma ve iletişim kurma,
- Çevresinde oluşan değişimlerin farkında olma ve her türlü değişime uyum gösterme,
- Hayattaki kurallara uymaya ve sorumluluk almaya istekli olma, uygulama kararlılığı gösterme,
- Toplumsal hizmette gönüllülüğün önemini fark etme hedeflenmektedir.

5. Programın Becerileri ve Değerleri

Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerde, aşağıdaki beceri ve değerlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır:

Beceriler

- Empati kurabilme
- Sosyal ve kültürel katılım
- İletişim
- Kişisel farkındalığı geliştirme
- Mekânı tanıma ve algılama becerisi
- Kendini ifade etme
- Eleştirel düşünme
- Demokratik düşünme
- Yaratıcı düşünme
- Araştırma - sorgulama
- Problem çözme
- Karar verme

Değerler

- Dayanışma
- Sosyal empati
- Sorumluluk ve yardımseverlik
- Kültürel mirası yaşatma isteği
- Çevresel duyarlılık

6. Programın Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğrenme sürecinde öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve becerilerini yeniden yapılandırıp hayata geçirmelerini destekleyen öğretim yöntem ve teknikler kullanılmalıdır.

Programda: aktif öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme, bağımsız öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, sınıf dışında eğitim, proje tabanlı öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme,

Öğrencilerin programda belirlenen kazanımları edinebilmeleri için öğretim stratejileri ve öğrenme deneyimleri yapılandırıcı öğrenme yaklaşımıyla yönlendirilmeli, öğrenme ortamları ve öğretim stratejileri yapılandırıcı ve aktif bir öğrenme sürecini yansıtmalıdır.

Programla, öğrencilerin bilgileri yapılandırılmaları ve yeni bilgiler üretmeleri amaçlanmaktadır.

Programda, öğrenci merkezli öğrenme yaklaşımları dikkate alınmalıdır. Etkinlikler öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Çağdaş yöntemlerde öğrenci, öğrenme sürecine aktif olarak katılmaktadır. Öğretmenin rolü, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırmak için ona rehberlik etmek, öğrencinin öğrenim sürecine katılımını sağlamak için gerekli önlemleri almak ve öğrenciyi sürekli güdülemektir.

7. Programın Genel Amaçları

İnsanın kişisel gelişim ve sosyal iletişim yolculuğunu başarıyla sürdürebilmesi için sosyal etkinlik ve sosyal duyarlılık çalışmalarının önemi büyüktür. Dünyanın hızla geliştiği ve değiştiği günümüzde, araştıran, eleştirel bakış açısına sahip, problemlere çözüm üretebilen, özgür ve yaratıcı düşünen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal etkinlik dersi öğrencilerin not kaygısı duymadan, yoğun ders ortamında rahatlamalarını sağlamak amacı ile oluşturulan, yaşamlarının her alanında uzun vadeli donanımlara sahip olmalarını sağlayacaktır.

Ortaöğretim kurumlarında okutulacak olan sosyal etkinlik dersinin amacı, öğrencileri bir bütün olarak eğitmek ve sorumluluk duygularını geliştirmektir. Formal akademik çalışmaların yanında hayattaki pek çok fırsatın da fark edilmesini desteklemektir. Öğrencilerin yaş ve bilgi düzeylerine uygun olarak her türlü toplum ve çevre sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla yaptıkları çalışmaları kapsamaktadır. Sosyal etkinlik dersi, öğrencileri değişik alanlarda, ders içi ve ders dışı uygulamalı çalışmalarla destekleyip, sosyal duyarlılığı olan, çevre ve doğa bilinciyle yoğrulmuş, kültür ve sanat bilinciyle donanmış, üreten ve yenileyen geçmişin değerlerini günümüzle birleştiren bireyler olarak yaşama adım atmalarını sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu ders aracılığıyla öğrenciler, yapacakları projeleri takım arkadaşları ile şekillendirerek öğretmen gözetiminde gerçekleştirirler. Bu sayede birlikte çalıştıkları kişilerin hayat görüşlerini oluşturmada katkıda bulunan öğrenciler, kendileri de hayatın çeşitli yönlerini görme olanağı kazanırken toplumsal yarar için paylaşma olgusunu da geliştirirler.

Öğrenciler, bu program dâhilindeki projelerin yapılandırılması ve yürütülmesinde bire bir sorumluluk sahibi oldukları gibi; üstlendikleri projenin her aşamasında rol alırlar. Hayatın içine girip aktif katılımı yaşayarak öğrendikleri için edindikleri bilgiler daha kalıcı olur.

Ortaöğretim kurumları sosyal etkinlik dersi öğretim programını tamamlayan öğrencilerin;

- Kendilerini tanımaları, kabul etmeleri ve geliştirmeleri,
- İletişim becerilerini geliştirmeleri,
- Başkalarını anlamaları, kabul etmeleri ve kişiler arası etkileşim becerilerini geliştirmeleri,
- Problem çözme yöntemlerini kullanmaları,
- Yardımlaşma, paylaşım ve işbirliği alışkanlıkları kazanmaları,
- Topluma karşı olumlu anlayış ve tutum geliştirmeleri,
- Toplumsal ahlak ve toplumsal müsamaha bilincini kazanmaları,

- İhtiyaç sahiplerine veya kurumlara yardım ederek sosyal dayanışma bilincini geliştirmeleri,
- Çevre ve doğa bilincine sahip olmaları,
- Araştırabilme, düşünebilme, sorun çözebilme, üretebilme yeteneğini geliştirmeleri,
- Kültür ve sanat değerlerini fark etmeleri ve bu konulara katılmaları beklenmektedir.

Bu amaçla öğrencilere;

- Kendini tanıma,
- Doğru iletişim kurma,
- Bireysel farklılıklara saygılı olma, farklı görüş, düşünce, inanç, anlayış ve kültürel değerlere tolerans gösterme,
- Bireysel olarak veya başkalarıyla işbirliği içinde, çevresindeki toplumsal sorunlarla ilgilenme ve bunların çözümüne katkı sağlayacak nitelikte projeler geliştirme ve uygulama,
- Kendine ve çevresindekilere güven duyma,
- Grupça yapılan görevleri tamamlamak için istekle çalışma ve gruba karşı sorumluluk duyma,
- İnsan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygılı olma,
- Serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirme,
- Çevreyi ve doğayı koruma bilinciyle hareket etme,
- Sanatı yaşamına katma gibi tutum, davranış ve beceriler kazandırılmaya çalışılır.

8. Programın Uygulamasına İlişkin Açıklamalar

- Sosyal etkinlik dersi (teorik ve uygulamalı) seçmeli bir ders olarak okutulur.
- Sınıfların herhangi birinde bir ders yılı olarak okutulur. Öğrencilerin seçmeli sosyal etkinlik dersini 9. sınıfta almalarının, toplum bilinci oluşturmaları açısından daha sonraki eğitim yaşamlarına olumlu katkısı olacaktır.
- Sosyal etkinlik dersi ders içi ve ders dışı çalışmalarla (ödev, proje ve toplum hizmeti çalışmaları ile) desteklenmelidir.
- Her öğrencinin kendine ait ürün dosyası olmalıdır (Sosyal etkinlik proje öneri formu, sosyal etkinlik proje sonuç raporu, sosyal etkinlik proje uygulama takvimi, sosyal etkinlik danışman öğretmen değerlendirme formu, gönüllü veli başvuru formu, veli izin belgesi, sosyal etkinlik değerlendirme formu).
- Öğrencilere ders yılı sonunda, yaptığı çalışmalarla ilgili (proje vb.) başarı belgesi verilmelidir.
- Sosyal etkinlik çalışmalarının (proje vb.) imkân varsa tüm okulun öğrencilerine ayrıca diğer çevre okullarda da sunumu yapılmalıdır.
- Sosyal etkinlik dersi, gerektiği durumlarda sosyal hizmet kurumlarıyla işbirliği yapılarak yürütülmelidir.
- Programda yer alan toplum hizmeti çalışmaları 2569 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile ilişkilendirilmelidir.
- Önemli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin ulusal duyarlılığı geliştirilmelidir. Ayrıca, öğrencilerin Türk milletine, Türk bayrağına, milli marşına, vatanına hizmet eden kişilere sevgi, saygı ve takdir duyguları geliştirilmelidir.
- Öğretmen, öğrencilere ulusal, ahlaki, insani, manevi, kültürel değerler bakımından besleyici; demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

- Öğrenme-öğretme etkinliklerinde, farklı ünitelerin birbirleriyle bağlantılı olan kazanımları birlikte ele alınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden yararlanılmalıdır.
- Etkinlikleri planlarken, bir sonraki haftanın etkinlikleri dikkate alınarak planlama yapılması, öğretmen ve öğrencilerin hazırlığı açısından önemlidir.
- Kazanımlar dikkate alınarak etkinlikler birkaç hafta olarak planlanabilir.
- Etkinliklerde öncelikle özgür ve demokratik bir ortam yaratılmalı, her öğrencinin düşüncesine aynı şekilde önem verilmelidir.
- Bu çalışmalarda, öğrencinin kendini başarılı hissetmesi ve öğretmenin öğrencilerin yaptıklarını yargılamaması çok önemlidir. Ortaya çıkan sonuç olduğu gibi kabul edilmeli, mükemmellik aranmamalıdır. Öğrencilerin kendilerini keşfetmelerine fırsat verilmelidir.
- Her öğrencinin uygun olduğunda, herhangi bir kuruma yönelik toplum hizmetinde gönüllü olarak çalışması sağlanmalıdır.
- Sosyal etkinlik dersi öğretim programı diğer ders öğretim programlarıyla ilişkilendirilmiştir.
- Sosyal etkinlik dersini okutacak öğretmenlere hizmet içi eğitim kursu verilmelidir.

9. Etkinlik Örnekleri

ETKİNLİK ÖRNEĞİ-1

DERS: Sosyal Etkinlik

SINIF: Seçmeli Ders

ÖĞRENME ALANI: Sosyal Duyarlılık

KONU: Birey, Aile ve Toplum

BECERİLER: Kişisel farkındalığı geliştirme becerisi, kendini ifade etme becerisi, eleştirel düşünme becerisi, iletişim becerisi, empati kurabilme becerisi, sosyal ve kültürel katılım becerisi, araştırma sorgulama becerisi, bilgi teknolojilerini kullanma becerisi

KAZANIMLAR: Birey, aile ve toplum ilişkilerinin önemini açıklar.

ARAÇ GEREÇLER: İnternet, kâğıt, kalem, karton, poster, boya kalemleri

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ:

- Öğrencilerden öncelikle birey aile ve toplum içindeki sorumluluklarının neler olduğunu tanımlamaları istenir.
- Öğrenciler ikili-dörtlü gruplar hâlinde “Aile ve Toplum İçindeki Sorumluluklarım” başlıklı bir makale hazırlarlar.
- Yazılan bu makaleden yararlanılarak her öğrenciden bireyin aile ve toplum içindeki sorumluluklarını tanımlayıcı albüm-kavram haritası-poster veya sınıf gazetesinde bir köşe hazırlaması istenir.
- Yapılan ürünler sınıfta sergilenir.

DEĞERLENDİRME:

- Toplumun bir üyesi olarak ben neler yapabilirim?

ETKİNLİK ÖRNEĞİ -2

DERS: Sosyal Etkinlik

SINIF: Seçmeli Ders

ÖĞRENME ALANI: Çevre ve Doğa

KONU: Çevre ve Sağlık

BECERİLER: Problem çözme becerisi, karar verme becerisi, yaratıcı düşünme becerisi, araştırma sorgulama becerisi.

KAZANIMLAR: Çevreyi, sağlık açısından sorgular.

ARAÇ GEREÇLER: Dosya, fotoğraf makinesi, kâğıt, kalem.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ:

- Öğrenciler gruplara ayrılır. Okulda sağlığa uygun olmayan alanların tespiti sağlanır. Bunlar görsel ya da rapor haline getirilerek sınıfta sunulur.
- Her grup tespit ettiği sağlığa uygun olmayan alanın (bölgenin), sağlığa uygun hâle getirilmesi için yapılacak faaliyetler hakkında, çalışma planları oluşturur.
- Planlanan çalışmalar hayata geçirilerek elde edilen sonuçlar görsel ya da rapor hâline getirilir.
- Yaşanan değişim okul dergisi, gazete, vb. yayınlar yolu ile duyurulur.

DEĞERLENDİRME

- Tespit edilen sağlığa uygun olmayan alanlarda istenilen değişimler yapılabilir mi?
- Temiz bir doğanın sağlıklı yaşama katkısı nedir?

ETKİNLİK ÖRNEĞİ -3

DERS: Sosyal Etkinlik

SINIF: Seçmeli Ders

ÖĞRENME ALANI: Kültür ve Sanat

KONU: Çevremin Farkındayım

BECERİLER: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, beden dilini kullanma, kişisel farkındalığı geliştirme, kendini ifade etme, karar verme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, iletişim, sosyal ve kültürel katılım, araştırma sorgulama, gözlem becerisi, mekânı tanıma ve algılama becerisi.

KAZANIMLAR: Çevresinde bulunan kültür ve sanat eserlerini inceler ve gözlem yapar.

ARAÇ GEREÇLER: Fotoğraf, CD, pano, resim, afiş, slâyt.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜRECİ:

- Kültür ve sanat hakkında sınıfta ön bilgilendirme yapılır.
- Öğrencilerden, çevrelerinde var olan kültür ve sanat eserleri hakkında konuşmaları istenir.
- Sınıfta öğrenciler gruplara ayrılarak kültür ve sanat eserlerinin çeşitleri ve özellikleri, zaman içindeki yeri ve önemi, insana ve topluma verdiği mesajların araştırılması istenir.
- Konu ile ilgili yaptığı araştırma sonuçlarını sınıfta arkadaşlarıyla paylaşır.
- Araştırdığı kültür ve sanat eserleri ile ilgili efsane ve öyküleri canlandırır.

DEĞERLENDİRME

- Çevrenizde bulunan kültür ve sanat eserleriyle ilgili duygu ve düşünceleriniz nelerdir?
- Kültür ve sanat o eserleri toplum için ne ifade eder?
- Grup değerlendirme formu kullanılabilir.

2.8 Programda Kullanılan Semboller

 Sınıf-okul içi etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (drama, grup çalışması, zaman şeridi oluşturma, çalışma kâğıdı doldurma, görsel materyal okuma, mektup yazma, film izleme, sanal alan gezisi vb.) sınıf içinde yapılacağını gösterir
 Okul dışı etkinlik	Bu sembol, ilgili etkinliklerin (sözlü tarih, grup çalışması, günlük tutma, proje çalışmaları vb.) tamamının veya bazı aşamalarının ev, kütüphane ve konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda yapılabileceğini gösterir.
 İnceleme gezisi	Bu sembol, ilgili etkinliklerin okul dışında inceleme ve araştırma gezileriyle yapılabileceğini gösterir.
 Uyarı	Bu sembol, ilgili üniteye doğrudan verilecek beceri ve değer ifadelerini, işlenecek konuların sınırlarını, kullanılması önerilen araç-gereç ve dikkat edilmesi gereken noktaları gösterir.
 Ders içi ilişkilendirme	Bu sembol, ilgili üniteyle ilişkilendirilebilecek diğer Sosyal Etkinlik dersi ünitelerinin adını, ilgili kazanımlarını ve konularını gösterir.
 Diğer derslerle ilişkilendirme	Bu sembol ilgili ders alanı ile ilişkilendirilebilecek diğer derslerin adlarını ve ilgili kazanımlarını gösterir.
 Ölçme ve değerlendirme	Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde yapılabilecek değerlendirme etkinliklerini göstermektedir. Burada yazılan değerlendirme etkinliği bir öneridir. Bunun yerine kazanıma uygun başka ölçme araçları kullanarak değerlendirme yapılabilir.

11. Programın Öğrenme Alanı-Konu ve Sürelere Göre Dağılım Tablosu

ÖĞRENME ALANI	KONULAR	KAZANIMLAR	DERS SAATİ	ORANI
Sosyal Duyarlılık	Birey-aile-toplum	3	4	5,5
	Grup İçinde İletişim	3	4	5,5
	Toplum Hizmetinde Gönüllü Olma	2	20	27,5
	Toplam	8	28	38,5

Çevre ve Doğa	Çevre ve Sağlık	1	4	5,5
	Çevre Sorunları	1	4	5,5
	Çevreyi Güzelleştirme	1	4	5,5
	Çevreyi Koruma	1	6	8,5
	Çevreci İnsan Olarak Gönüllülük	1	6	8,5
	Toplam	5	24	33,5

Kültür ve Sanat	Kültür ve Sanatın Gerekliliği	1	4	5,5
	Çevremin Farkındayım	3	4	5,5
	Kültür ve Sanat Yansımaları	5	8	11
	Ulusal Gurur ve Sevinç Birliği	2	4	5,5
	Toplam	11	18	27,5
	Genel Toplam	38	72	100

12. Öğretmen Kılavuz Kitabı Forma Sayısı

* Öğretmen Kılavuz Kitabı Forma Sayısı	Boyut
Serbest	Serbest

* Bu derse ait Ders Kitabı olmayacaktır. Öğretim Materyali olarak ilgili Genel Müdürlükçe Öğretmen Kılavuz Kitabı hazırlanacaktır.

III. PROGRAMIN KAZANIMLAR TABLOLARI

ÖĞRENME ALANI: SOSYAL DUYARLILIK

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Birey, Aile ve Toplum	<p>1. Birey, aile ve toplum ilişkilerinin önemini açıklar.</p> <p>2. Sosyal değerler ve dayanışmanın önemini fark eder.</p> <p>3. Gelişen toplumlarda toplumsal duyarlılığın önemini fark eder.</p>	<p> Her öğrenci, bireyin, aile ve toplum içinde sorumluluklarını tanımlayıcı albüm, kavram haritası, poster, sınıf gazetesi vb yapar (Kaz. 1)</p> <p> Sosyal değerleri ve dayanışmayı vurgulayan siz olsaydınız ne yapardınız? Kartları hazırlanır, bu kartlar gruplara dağıtılır ve kartta geçen olayları çözümlenmeleri istenerek soruna yönelik rapor hazırlanır (Kaz. 2)</p> <p> Yaşamdaki toplumsal duyarlılıklarla ilgili gözlem yapıp neler yapılması gerektiği ile ilgili (tiyatro, öykü, Makale, şiir, fotoğraf, slayt vb.) çalışmalar yapar. (Kaz. 3)</p>	<p>[!]Toplum hizmetinde birey, aile, toplum ilişkisi ve toplumsal değerlerin önemi vurgulanır (Kaz. 1).</p> <p>[!]Sosyal değerler içerisinde; farklılıklara saygı, empati, ahlâk, paylaşma, dayanışma, yardımseverlik vb. kavramlar vurgulanır (Kaz. 2).</p> <p>[!]Başkalarının ihtiyaçlarına yönelik duyarlılığın önemi vurgulanır (Kaz. 3).</p> <p>[!]Yabancılaşma kavramı vurgulanır (Kaz. 3).</p> <p>Toplumlar için sosyal değerler, dayanışma neden önemlidir?(Kaz. 2)</p>
Grup İçinde İletişim	<p>4. Grup çalışmalarında iletişim kurallarını kullanır.</p> <p>5. Grup içinde farklılıklara saygı gösterir.</p> <p>6. Sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinin önemini fark eder.</p>	<p> Sizce kirletilmiş bir deniz ve denizdeki canlılar ne düşünür? “İnsanları, bu konuda daha duyarlı hale getirmek için neler yapılmalı?” Sorusuna yönelik, gruplara ayrılarak rapor hazırlanır. Raporlar sınıfta diğer gruplarla paylaşılır (Kaz. 4-5).</p> <p>Sivil toplum örgütlerini araştırmaları istenir (Kaz.6).</p> <p>Sivil toplum örgütlerinin faaliyetlerini incelemeleri ve katılmaları istenir (Kaz. 6).</p>	<p>[!]İletişimle ilgili bireysel ve toplumsal kurallar açıklanır (Kaz.4-5)</p> <p>[!]Grup çalışmalarında sağlıklı bir iletişim kurmanın önemi ve kuralları vurgulanır.(Kaz.4-5)</p> <p>[!]Grup çalışmalarında alınan kararlarda her bireyin farklı görüşleri olduğu ve bu görüşlere saygı duyulması gerektiği vurgulanır. (Kaz.4-5)</p> <p>[!]Sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinin önemi açıklanır.(Kaz.6)</p> <p>Doğru iletişim kuralları nelerdir? (Kaz. 4)</p>

:Sınıf-okul içi etkinlik :Okul dışı etkinlik [!]Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: SOSYAL DUYARLILIK

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Toplum Hizmetinde Gönüllü Olmak	<p>7. Toplumun ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışmaya istekli olur.</p> <p>8. Toplumsal duyarlılıkta empatinin önemini açıklar.</p> <p>9. Toplum hizmeti çalışmalarını yürütürken karşılaştığı sorunlarda problem çözme yöntemlerini kullanır.</p>	<p> Öğrenciler, sosyal duyarlılıkla ilgili ne gibi çalışmalar yapabileceklerini tartışır ve hangi alanlarda gönüllü çalışacaklarını belirler. (Kaz.7)</p> <p> Gruplara ayrılarak sosyal duyarlılıkla ilgili, çevresinde bulunan kamu yararı gözetilen kuruluşlar(huzur evleri, sosyal hizmetler kurumuna bağlı yurt ve yuvalar, hastaneler vb.) ve yakın çevresinde ihtiyaçlı sorunlu yaşam engeli olan insanlarla empati kurup araştırır bu gruplardan birinde gönüllü olarak çalışır. (Kaz.8)</p> <p> Empati ile ilgili drama ve öyküler hazırlamaları istenir. (Kaz.8)</p> <p> Gönüllü olarak çalıştığı vakıf ve derneklerde, yaşanan sorunlardan birini seçerek çözümler üretir ve sınıfta paylaşır. (Kaz-9)</p> <p> Karşılaştığı sorunları sınıf ortamında problem çözme yöntemlerini kullanarak, çözer. (Kaz.9)</p> <p> Okul çevresinde gönüllü trafik polisliği. (Kaz.7)</p> <p> Yeşilay, Kızılay, kanserle mücadele, otistik çocuklar, çocuk istismarı, şiddet veya aile içi şiddet, sigaranın zararları gibi konulara dikkat çekmek için ellerinde dövizlerle alanlarda dolaşma. (Kaz.7)</p>	<p>[!] Toplum hizmetinin önemi vurgulanır. (Kaz.7)</p> <p>[!] Sosyal yaşama, toplumsal duyarlılık bilincini kazanmış olarak katılmanın önemi vurgulanır. (Kaz.7)</p> <p>[!] Toplumda belirlenen ihtiyaç alanları vurgulanır.(Engelliler, yaşlılar, çocuklar, şehit aileleri, hastalar, ihtiyaç sahibi aileler vb.) (Kaz.7)</p> <p>[!] Toplum hizmeti çalışmalarının temelinde “toplumsal yarar” olduğu vurgulanır. (Kaz.7)</p> <p>[!] Empatinin bireyde, ailede ve toplumda işlevselliği vurgulanır. (Kaz.8)</p> <p>[!] Problem çözme yöntemleri ve becerileri vurgulanır. (Kaz.9)</p> <p> 6. ve 7. kazanım Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği ile ilişkilendirilir</p> <p> Tüm kazanımlar psikoloji, sosyoloji ve rehberlik dersleri ile ilişkilendirilir.</p> <p> Yaşamınızdaki ne tür sorunları çözerken empati yöntemini kullanırsınız? (Kaz. 7)</p>

:Sınıf-okul içi etkinlik :Okul dışı etkinlik [!]Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: ÇEVRE VE DOĞA

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Çevre ve Sağlık	1. Yakın çevresindeki çevre sorunlarını araştırır.	🏠 Çevredeki, sağlığa zarar verebilecek her türlü ortamı (görsel-işitsel) tespit ederek bunları arkadaşlarıyla tartışır. Ayrıca bunları okul dergisi ve gazetesinde yayınlar. Konu ile ilgili afiş, pano, slayt vb. hazırlar.	[!] Sağlıklı çevrenin kendisi, toplum ve insan için önemi, gerekliliği ve evrenselliği vurgulanır. [!] Temiz bir doğanın sağlıklı yaşama katkısı vurgulanır. ↻ Sağlıklı yaşam ve spor ünitesiyle ilişkilendirilir.
Çevre Sorunları	2. Yaşadığı çevrenin sorunlarına çözüm yolları arar. 3. Yaşadığı çevreyi sağlık açısından sorgular.	🏠 Dünyadaki çevresel sorunları da analiz ederek biyolojik ve ekolojik dengeyi sağlamanın canlılar üzerindeki etkilerini araştırarak bunları sunum hâline getirir. Bu sunumlar el kitapçığı, afiş, poster, okul gazetesi vb. haline dönüştürülür. (Kaz. 2) 🏠 Yaşadığı çevreyi temiz tutmak ya da temizlemek için neler yapılması gerektiği ile ilgili tespitlerde bulunur. Bunları “arkadaşlarıyla” paylaşır. Yaşadığı ortamın temiz tutulması için gerekli olan tüm işleri bizzat yapar. (Kaz. 3) 🏠 Okulda çevremizi temiz tutalım kampanyası başlatır. (Kaz. 2)	[!] Çevre ve doğa arasındaki bozulan biyolojik ve çevre dengesi vurgulanır.(Hava, gürültü ve endüstriyel kirlilik, küresel ısınma, erozyon, orman yangınları, çarpık kentleşme vb). (Kaz. 2) [!] Çevre sorunlarının yerel olarak yaşanıp evrensel olarak düşünülmesi gerektiği vurgulanır. (Kaz. 3) ↻ Kültür ve sanat ünitesiyle ilişkilendirilir. 🗺 Coğrafya dersiyle ilişkilendirilir. (Kaz. 2-3) 📖 Yaşadığımız çevrenin sorunlarına örnek çözüm önerileri veriniz. (Kaz. 2)
Çevreyi Koruma	4. Yaşadığı çevreyi iyileştirme ve koruma çalışmalarına katılır.	🏠 “Yaşadığım çevreyi koruyorum. Çünkü...” Cümlesini tamamlamaları istenir. 🏠: Naylon poşet kullanımını ortadan kaldırmaya yönelik market önlerinde kampanyalar düzenleme.	[!] Doğayı sevdirmenin önemi vurgulanır. [!] Doğal kaynakların nesiller boyu sürdürülebilirliğinin önemi vurgulanır. 🗺 Coğrafya dersiyle ilişkilendirilir. 📖 Yaşadığımız çevreyi korumak için ne tür çalışmalar yapılabilir?

ÖĞRENME ALANI: ÇEVRE VE DOĞA

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Çevreyi Güzelleştirme	5. Yaşadığı çevreyi ve doğayı koruyarak güzelleşmesine çalışır.	 Öğrenciler yaşadığı çevrenin özelliklerine göre projeler hazırlar. Ağaç dikimi, ağaç bakımı, küçük TEMA'cılar yetiştirme. Parklarda gruplar halinde temizlik yapılması.	[!] Sağlıklı ve güzel bir çevre için yapılması gerekenler vurgulanır (Çevre düzenleme, peyzaj, organik tarım, seracılık... vb. alanlarla ilgili bilgi verilir). Biyoloji, sağlık bilgisi ve resim dersiyle ilişkilendirilir.
Çevreci olmak	6. Bilinçli bir insan olarak çevre ile ilgili çalışmalara istekli olur.	 Yaşadığı çevrenin korunması için yapılabilecekleri tespit ederek bir liste oluşturulur. Bunları takip edecek ekipler oluşturulur.	[!] Her insanın çevrenin korunması ile ilgili faaliyetlere katılması gerektiği vurgulanır. Sosyal etkinlikler yönetmeliğiyle ilişkilendirilir.

 Sınıf-okul içi etkinlik Okul dışı etkinlik [!] Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE SANAT

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Kültür ve Sanatın Gerekliliği	1. Kültür ve sanatla ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	<p> Öğrencilere kültür ve sanatla ilgili düşünceleri sorulur. Bu konu ile ilgili düşüncelerini resim, şiir, slogan, drama vb. ile ifade etmeleri istenir. Böylece, öğrencinin kültür ve sanat hakkındaki hazır bulunuşluluk düzeyi belirlenir.</p> <p> Hayatı güzelleştiren küçük ayrıntılara, yakın çevrelerinden örnekler (Evimizde herhangi bir malzemeyle yapılmış bir pano, kapımızın üzerindeki küçük bir oyma motifi, bahçemizi güzelleştiren bir ekleme, ya da kamyon kasasına çizilmiş bir resim vb.) vermeleri istenir.</p>	<p>[!] Kültür ve sanat kavramları açıklanır. Kültür ve sanatın yaşamdaki yeri, gerekliliği ve evrenselliği vurgulanır.</p> <p>[!] Sanatın sadece müzelerdeki sanat eserleri demek olmadığı, yaşantımızdaki pek çok ayrıntıda var olduğu ve bunun insanoğlu için vazgeçilmez bir gereksinim olduğu açıklanır.</p> <p>[!] Sanatın, dil gibi ne zaman doğduğu bilinmeyen ama onun kadar eski bir olgu olduğu, ilk çağda mağara duvarlarına yapılan resimlerden örneklerle açıklanır.</p>
Çevremin Farkındayım	2. Çevresinde bulunan kültür ve sanat eserlerini inceler ve gözlem yapar.	<p> Öğrenciler gruplara ayrılır. Çevresinde bulunan kültür ve sanat değerlerinin (müze, ören yerleri, tarihi yerler, galeriler, anıtlar, heykeller, fuarlar vb.) özelliklerini, çeşitlerini, efsanelerini, öykülerini vb. araştırır.</p> <p> Konu ile ilgili yaptığı araştırma sonuçlarından resim, afiş, fotoğraf, şiir, öykü, slayt vb. çalışmalarla kültür ve sanat panosu hazırlar.</p> <p> Konu ile ilgili araştırdığı efsane ve öyküleri canlandırır.</p>	<p>[!] Tarihsel süreç içerisinde kültür ve sanat eserlerinin aşamaları ve nasıl bir değişime uğradıkları açıklanır.</p> <p>[!]Günümüzde, kültür ve sanat eserlerinden nasıl yararlandığı vurgulanır.</p> <p>[!] Kültür ve sanat eserlerinin insanlara verdiği mesajlar vurgulanır.</p> <p> Çevresinde bulunan müze, ören yerleri, tarihi yerler, galeriler, fuarlar vb. yerlere gezi düzenlenebilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik Okul dışı etkinlik [!] Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE SANAT

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Çevrem Farkındayım	3. Çevre ve doğa arasındaki bozulan dengeyi estetik ve sanatsal açıdan irdeler.	<p> Geçmişten günümüze gelen sanat eserlerini (restorasyon alanları, tarihi yerler, anıtlar, heykeller vb.) yaşatmak için neler yapılması gerektiğini araştırır. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarıyla paylaşır. Konu ile ilgili pano hazırlar.</p> <p> Kentleşme süreci içerisinde, bozulan doğa ve yaşam alanlarının sorunlarını ve çözüm önerilerini ortaya koyan resim, afiş, fotoğraf, şiir, öykü vb. çalışmalar yapar. Sorunlar ve çözüm önerilerini içeren ürünleri bir arada sergiler.</p>	<p>[!] Çevre ve doğa arasındaki dengenin bozulmasında, kişilerin ve kurumların yaptığı olumsuzluklar vurgulanır.</p> <p>[!] Bozulan bu dengede kişilerin ve kurumların görevleri irdelenir.</p> <p> Çevre ve doğa öğrenme alanıyla ilişkilendirilir.</p>
	4. Kültür ve sanat etkinliklerine izleyici olarak katılır.	<p> “Kültür ve sanat etkinliklerine katılmayım. Çünkü” ... cümlesi öğrenciler tarafından tamamlanır. Çevresinde düzenlenen kültür ve sanat etkinliklerini araştırır.</p> <p> Bu etkinliklerden bir tanesini seçip izleyici olarak katılır. Bu katılım sonucunda, etkinliğe yönelik duygu ve düşüncelerini belirttiği, görüş defteri oluşturur.</p>	<p>[!] Kültür ve sanat etkinlikleri olarak konser, sergi, fuar, tiyatro, konferans, panel vb. yerler ile kültür ve sanat yarışmalarının önemi vurgulanır.</p> <p>[!] Çevrelerindeki kültür ve sanat etkinliklerinin nerelerde ve nasıl düzenlendiği konusunda açıklamalar yapılır.</p> <p>[!] Kültür ve sanat etkinliklerine katılım sonucunda, sanat eseri ve katılımcı arasında paylaşılan sanatsal etkileşiminin, sanat eserinin tinsel varlığını yapılandıran bir parçası olduğu açıklanır.</p> <p> İzleyici olarak katıldığı kültür ve sanat etkinliğiyle ilgili yazı yazdırılır.</p>

:Sınıf-okul içi etkinlik :Okul dışı etkinlik [!]Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE SANAT

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Kültür ve Sanat Yansımaları	5.Yöresel kültür ve sanat ürünlerini korumanın önemini fark eder.	 Yöresindeki kültür ve sanat ürünlerinin hangi alanlarla ilgili olduğunu bulur. Gruplara ayrılarak bu ürünlerle ilgili araştırma yapar. Araştırdığı ürünleri sınıfta sergiler. Çevreye, sanata ve kültüre toplumsal duyarlılık konusunda sokaktaki insanla röportaj yapma. İlgi çekme, bilinçlenme ve bilinçlendirme.	[!] Yöresel kültür ve sanat eserlerinin içinde, el sanatları, müzik, giyim-kuşam, yemek, gelenek ve görenekler vb. öğeler vurgulanır. Yöresel kültür ve sanat ile ilgili ürünlere örnekler veriniz.
	6. Kendi yöresiyle başka yörelerdeki kültür ve sanat eserleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklar.	 Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup değişik yörelere ait kültür ve sanat eserlerini anlatan yazılı ve görsel materyalleri araştırır. Araştırma sonuçlarını arkadaşlarıyla paylaşır. Araştırma sonuçlarından afiş, pano, CD, kolaj çalışmaları vb. hazırlar.	[!] Kendi yöresine özgü kültür ve sanat anlayışlarının ortak sanat anlayışımızı şekillendiren ve diğer yörelerin kültür ve sanat eserleriyle arasındaki farklılığı sağlayan en önemli etken olduğu açıklanır. Kendi yörenizle başka yörelerdeki kültür ve sanat eserleri arasındaki benzerlikler nelerdir?

 Sınıf-okul içi etkinlik Okul dışı etkinlik [!]Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE SANAT

Kültür ve Sanat Yansımaları	7. Kültür yozlaşmasının olumsuz etkilerini fark eder.	<p>🏠 Öğrenciler gruplara ayrılarak kent kültürü içinde yozlaşan kültür değerleriyle ilgili araştırma yapar.</p> <p>📚 Araştırma sonuçlarını arkadaşlarıyla paylaşır. Araştırma sonuçlarından pano, görsel sunum, broşür, poster, münazara vb. hazırlar.</p>	[!] Kültür yozlaşması içinde, çarpık kentleşme, göçler, kültürel şok, dil, din, Türk kültürünün dünyada algılanışı, kültürümüzü zenginleştirme vb konular vurgulanır.
	8. Kültür ve sanatın gelişmesine katkısı olan başarılı kişilerin toplumdaki saygın yerini açıklar.	<p>🏠 Kültür ve sanatın gelişmesine katkısı olan başarılı kişilerin hayat hikâyelerini ve eserlerini araştırır.</p> <p>📚 Konu ile ilgili sanat köşesi hazırlar.</p>	<p>[!] Geçmişten günümüze kadar olan örnek kişiler vurgulanır.</p> <p>[!] Bu kişilerin toplumla ilişkisi ve eserleriyle kültür ve sanata yaptıkları katkılar açıklanır.</p> <p>📋 Günümüzde kültür ve sanatın gelişmesine katkısı olan başarılı kişilerden örnekler veriniz.</p>
	9. Çevresinde düzenlenen kültür ve sanat etkinliklerine katılır.	<p>🏠 Öğrenciler, çevresindeki toplumsal hizmet alanlarında yapılabilecek, sanat ve yaratıcılık içeren etkinlikleri organize eder (Konser, sergi, tiyatro, drama, şiir dinletisi vb.).</p> <p>🏠 İçinde yaşadıkları topluma katkı sağlamak amacıyla, toplum kuruluşlarıyla işbirliği yaparak bu etkinliklerini gerçekleştirir.</p>	<p>[!] Kültür ve sanat faaliyetlerinin, toplum hizmeti içindeki önemi vurgulanır.</p> <p>📋 Sosyal etkinlikler yönetmeliğiyle ilişkilendirilir.</p>

🏠:Sınıf-okul içi etkinlik 🏠:Okul dışı etkinlik [!]Uyarı 📋 İnceleme gezisi ↻ Ders içi ilişkilendirme 📋 Diğer derslerle ilişkilendirme 📋 Ölçme ve değerlendirme

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE SANAT

KONU-LAR	KAZANIMLAR	ETKİNLİK İPUÇLARI	AÇIKLAMALAR
Ulusal Gurur ve Sevinç Birliği	10. Okulunda veya çevresinde düzenlenen törenler ile anma günlerine farklı sanatsal etkinliklerle katılır.	 Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup okulda ve çevresinde yapılacak törenlerle anma günlerinden birini seçerek bu konudaki ilgili kişilerle bağlantı kurar. Törenlerin veya anma günlerinin hazırlanmasına nasıl katkı sağlayabileceklerini ve neler yapabileceklerini tespit ederek ilgililere yardım ederler.	[!] Tören ve anma günlerinde hangi etkinliklerin düzenlenebileceği konusu üzerinde durulur. [!] Öğrencilere tören ve anma günlerinden nasıl yararlanılacağı açıklanır.
	11. Atatürk'ün kültür ve sanata verdiği değeri fark eder.	 Öğrenciler Atatürk'ün kültür ve sanata verdiği değeri anlatan yazılı ve görsel materyalleri araştırmaları, araştırma sonuçlarından afiş, pano, CD vb. hazırlamaları ve bunları sınıf ortamında arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir.	[!] Bu kazanım 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü ve Atatürk Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ya da 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı'nda işlenir. Müzik, resim, Türk edebiyatı ve tarih dersleriyle ilişkilendirilir.

:Sınıf-okul içi etkinlik :Okul dışı etkinlik [!]Uyarı İnceleme gezisi Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme Ölçme ve değerlendirme

IV. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir. **Değerlendirme** ise bir yargılama işlemidir ve ölçme sonucunun bir ölçütü karşılaştırılmasına dayanır. Değerlendirmenin bir amacı da öğrencinin öğrenmesini geliştirmek ve desteklemektir.

Eğitimin her alanında ölçme ve değerlendirme olmak zorundadır. Aksi takdirde eğitim sürecinin sonunda yeterli bilgi ve beceriye ulaşıp ulaşılmadığı, uygulanan eğitim programının başarıya ulaşıp ulaşmadığı belirlenemeyecektir. Duyarlı, doğru, uygun, destekleyici nitelikte gerçekleştirilen ölçme ve değerlendirme, öğrenme için bir gerekliliktir.

Ölçme ve Değerlendirme;

- Öğretmenin öğrenciyi tanımasını sağlar.
- Öğrenciye güçlü ve zayıf olduğu alanlar konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrenciye, davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrencinin hangi dersleri almaya hazır olduğu, hangi tamamlayıcı çalışmaları yapmasına gerek bulunduğu, kendisine hangi iş veya okula girmenin tavsiye edilebileceği gibi konular hakkında verilecek kararların temelini hazırlar.
- Öğretmen ve yöneticiye geleceğe ilişkin planlar yapmasında kaynaklık eder.
- Eğitim ve öğretim hizmetinin daha nitelikli yapılmasını sağlar.
- Öğretmenin daha iyi bir şekilde rehberlik yapmasını sağlar.
- Öğretmene kendini tanıması ve öğretim yöntemlerinin ne derece yeterli olduğu konusunda geri bildirim sağlar.
- Öğrencinin durumu ve gelişimi hakkında velilerin bilgilendirilmesine olanak sağlar. Böylece velilerin öğretim sürecine katılmalarına yardımcı olur.

Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir.

Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programı çerçevesinde yapılacak ölçme ve değerlendirme daha çok duyuşsal niteliktedir. Bu özelliklerin ölçülmesinde objektif göstergelerin bulunma olasılığı daha sınırlıdır. Bu durum mutlaka dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin notla değerlendirilmediği unutulmamalıdır. Öğrenciler sevmedikleri, istemedikleri bir konuda çalışmaya zorlanmamalıdır. Öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışında yaptıkları çalışmalar desteklenmeli ve sergilenmelidir.

Bu öğretim programı ile öğrencilerin, okul dışındaki gerçek dünyayla uyum içinde olmasını sağlayacak becerilere sahip olması planlanmıştır. Ölçme ve değerlendirme ile öğrencinin gerçek yaşamla kendi bilgileri arasında ilişki kurmasını ve karşılaştığı problemlere farklı çözüm yolları üretebilmesini gerektirir.

Günümüz Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları

Yeni öğretim programlarında benimsenen ölçme ve değerlendirme yaklaşımının özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

I. Sonucun yanı sıra sürece de odaklanma,

1. Bilginin hatırlanmasından ziyade uygulanmasına, yapılandırılmasına ve öğrencilerin üst düzey becerilerini sergilemelerine önem verme,
2. Yazıya dayalı soyut görevlerden çok, gerçek hayata ilişkin, performansa dayalı görevlere önem verme,
3. Örtülü, belirsiz ölçütlerden ziyade açık ve belirgin ölçütleri tercih etme,
4. Sadece öğretimin sonunda değil, öğretimin her aşamasında sürekli ölçme ve değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirme,
5. Not vermenin yanı sıra etkili ve zamanında geri bildirim ağırlık verme,
6. Tek yöntemle ölçme yerine çok yöntemle ölçme yapma,
7. Ne kadar öğrenildiğini tespit etmenin yanı sıra nasıl öğrenildiğini de belirleme,
8. Rekabet yerine iş birliğini destekleme.

Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programında, bireysel farklılıkları dikkate alan öğrenci merkezli öğretme ve öğrenme stratejileri benimsenmiştir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirmede de öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını sergilemeleri için farklı değerlendirme araçlarının kullanımını gerektirir. Değerlendirme ile sadece öğrenme ürününü değil, öğrencilerin öğrenme süreçleri de izlenir ve bu süreç değerlendirilerek gerektiğinde kullanılan sınıf etkinlikleri değiştirilir.

Eğitim- öğretim sürecinde, öğrencileri değerlendirebilmek için gözlemler, görüşmeler, performans görevleri, öz değerlendirme formları, projeler, posterler, öğrenci ürün dosyaları, dereceleme ölçekleri vb. araç ve yöntemler kullanılabilir.

Öğretmenler ünitelerdeki kazanımlara uygun değerlendirme yöntemlerini kendileri de geliştirerek kullanabilirler. Örneğin, derslerin işlenişi sürecinde öğrencilerin yapılan etkinliklere katılma düzeylerini gözlem formlarını; grup etkinliklerine katılmalarını grup değerlendirme formlarını, üniteler sonunda öğrencilerin hangi becerilere sahip olduklarını kendilerinin anlaması için öz değerlendirme formlarını kullanarak ya da etkinliğin sonunda birkaç açık uçlu soruyla öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri öğretmenlere yapacakları değerlendirmelerde ve alacakları kararlarda önemli ipuçları verecektir.

Öğrencileri değerlendirmek için öğretmenlere yardımcı olmak amacıyla örnek formlar ve ölçekler verilmiştir. Bu formlar aynen kullanılabileceği gibi amaca uygun değişiklikler yapılarak da kullanılabilir. Bu formlara veya ölçeklere göre öğrencileri değerlendirirken ölçütlere göre hangi alanda yeterli, hangi alanlarda eksiklikleri olduğu belirlenebilir. Eksiklikleri varsa bu eksiklikleri gidermeye yönelik gereken önlemler alınır.

Süreçte yapılan değerlendirme etkinliklerine aşağıda örnekler verilmiştir.

Değerlendirme Araç ve Yöntemleri

Görüşme (Mülakat): Öğrencilerle yapılan görüşmeler, öğrencilerin çalışmaları hakkında ve konuları nasıl anladıkları konusunda anlama düzeylerinin daha iyi değerlendirilmesine yardım eder.

Aşağıda bazı örnek görüşme soruları verilmiştir:

- Bir olayı (konuyu, yöntemi, fikri) değişik yolla açıklayabilir misin?
- Bu etkinliği tekrar yapsaydın aynı sonuçları bulur muydun?
- Bu etkinliği daha kolay yapmanın başka bir yolu var mı?
- Bu konuyla ilgili “gerçek yaşamından” bir örnek verebilir misin?

Gözlemler: Çıktılarının görülebildiği bazı alanlarda bu yöntem oldukça önemlidir. Uygulamada hız ve zaman önemlidir. Gözlemler, öğrenciler hakkında doğru ve çabuk bilgiler sağlar. Öğretmen, öğrencilerin:

- Soru ve önerilerine verilen cevaplarını,
- Sınıf içi tartışmalarda katılımlarını,
- Grup çalışmalarında ve tartışmalarında katılımlarını,
- Öğretmenin, öğrenmeyle ilgili yaptığı görevler ve materyallere öğrencinin gösterdiği tepkiyi gözlemler.

Aşağıdaki noktalar, öğretmenlere gözlem yapmada kolaylık sağlayacaktır.

- Ölçütleri koyarken bütün öğrenciler için aynı standartları kullanınız.
- Her öğrenciyi birkaç kez gözlemleyiniz.
- Her öğrenciyi değişik durumlarda ve farklı günlerde gözlemleyiniz.
- Her öğrenciyi değişik özellikler, beceriler ve davranışlara göre değerlendiriniz.
- Yapılan gözlem için değerlendirmeyi mümkün olduğu kadar gözlemlediğiniz zaman kaydediniz.

Sözlü Sunum

Sözlü sunum, konuşma, dil eğitimi, dil sanatları gibi birçok alanda kullanılabilir. Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri hakkında iyi bilgi sağlar. Kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarı ya da akran değerlendirme ölçekleri ile değerlendirme yapılabilir. Sözlü sunumlar öğrencilerin hatırlama, kavrama ve hitap düzeyleri hakkında bilgi toplamak için uygun araçlardır. Aynı zamanda problem çözme becerileri de bu yöntemle ölçülebilir.

Performans Değerlendirme

Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ortaya koyarak oluşturdukları çalışma, ürün ya da etkinliklerin değerlendirilmesi süreci, “performans değerlendirme” olarak ifade edilebilir. Bunun yanında performans değerlendirme, öğrencilerin gerçek yaşam problemlerine akademik bilgilerinin uygulayabilme ve bunu problem üzerinde gösterebilmeleri ile ilgilenir, öğrencilerin öğrendiklerini gerçek durumlarda göstermelerini sağlar.

Performans değerlendirmenin belli aşamaları vardır. Bu aşamalar:

Amacın belirlenmesi: Performans değerlendirmede sũrecin mi, sonucun mu yoksa her ikisinin birlikte mi değerlendirileceğine karar verilmelidir.

Performans ölçũtlerinin belirlenmesi: Performansın ölçũtleri, õęrencinin bir etkinliği tam ve bir şekilde yapması için göstermesi gereken belli davranışları tanımlar. Performans ölçũtlerinin belirlenmesi aşamasında, önce değerlendirilecek performansın belirlenmesi gerekmektedir. Ardından, belirlenen performansın özellikleri tanımlanmalıdır. Bu ölçũtlerin sayısının çok fazla olmaması (10–15) gerekmektedir. Bunlar, gözlenebilir davranış veya ortaya çıkacak ürün şeklinde açık ifadelerle belirtilmelidir.

Performansın ya da ürünün gözlemlenebileceği ortam oluşturma: Öğrencinin performansını güvenilir biçimde değerlendirmek için gözlemlerin birden fazla tekrarlanması gerekmektedir. Gözlem sayısı, yapılacak değerlendirmenin önemine ve gözlem için gereken süreye göre belirlenmelidir.

Performansın puanlanması: Performansın değerlendirilmesi, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi ve hikâye kayıtlarıyla yapılır. Performans değerlendirmede **puan belirleme** son adımdır. Bu puanlama sistemi performans ölçũtlerine dayanmalıdır. Bununla beraber performans değerlendirmenin amacı, puanlamayı etkiler.

Performansın değerlendirilmesinde aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir.

1. Performans değerlendirmede, õęrencilere ödevi tamamlamaları için verilen süre, ödevin niteliğine göre ayarlanmalıdır.

2. Ödev, birçok beceriyi kapsamalıdır.

3. Ödevlerin bazıları bireysel ödevler, bazıları ise grup ödevleri şeklinde verilmelidir.

4. Ödev, hem ürüne hem de sürece odaklanmalıdır.

5. Performans değerlendirmek için performans ödevleri, projeler ve õęrenci ürün dosyaları kullanılır.

a) Performans ve proje görevleri:

Bir konu hakkında derinlemesine inceleme yapılması amacıyla verilen soru veya sorular, ödev veya proje olarak adlandırılmaktadır. Ödev ve proje kavramları çoğu zaman eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Aslında bazı ödevler kapsamına göre proje olarak nitelendirilebilir. Fakat bu iki kavram arasında bazı farklılıklar olması nedeniyle bu kavramlar ayrı ayrı ele alınmalıdır.

Performans görevleri, õęrencinin sahip olduğu bilgi ve becerileri günlük yaşamla da ilişkilendirerek ortaya koymasını gerektiren kısa dönemli çalışmalarlardır. Performans görevi, õęrencilerin bilgi ve becerilerini gerçek yaşam durumlarına uygun olarak kullanmalarını gerektirir. Çok çeşitli konularda performans görevi verilebilir.

Aşağıda, bunlara bazı örnekler verilmiştir:

- Bir konu hakkında yazı yazma (makale, anı vb.)
- Sergi oluşturma,
- Başka zamanlarla, yerlerle veya kültürlerle ilgili hayali bir mizansen oluşturma,
- Müzik veya resim çalışmalarını, ait oldukları döneme veya kültüre göre sınıflandırma,
- Bir konuyla ilgili afis, poster, broşür vb. hazırlama,
- Bir oyun, piyes vb. yazma ve sergileme,
- Herhangi bir şey için bir sınıflama seması geliştirme, kategorileri açıklama ve doğruluğunu savunma,
- Deney yapma,
- İki çalışmayı (resim, müzik parçası, dans veya oyun) yarattıkları ruh hali açısından karşılaştırma,
- Bir tiyatro oyununa eleştiri yazma,
- Bir oyun için sahne ve kostüm hazırlama,
- Bir editöre çevre sorunları hakkında bir mektup yazma,
- Tanıdığı bir kişinin biyografisini yazma,

Projeler, geniş içerikli ve uzun süreli performans görevleridir. Proje çalışmaları, ünitelerde yer alan kazanımları kapsayan ayrıntılı ödevlerdir. Bireysel ya da grup olarak yapılabilir. Proje konusu, öğrenci tarafından veya öğretmenin hazırlayacağı listeden seçme yoluyla belirlenebilir. Öğrenci, projenin amacını, izlenecek yolları, kullanılacak malzemeleri ve karşılaşılabilecek durumları önceden planlar. Gerekğinde öğretmeninden yardım alabilir.

Proje sürecinin olumlu yanları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

Proje geliştirme süreci uzun, kompleks ve zorlu bir süreç olacağından, bu ödevler, öğrencilerin yaratıcılık, araştırma, iletişim gibi üst düzey zihinsel becerilerini geliştirir.

Projenin tasarımından ortaya konulmasına kadar geçen süreç, aynı zamanda bilimsel süreç basamaklarını da içereceğinden, bilimsel süreç becerilerinin gelişmesine de yardımcı olur.

Proje çalışması, öğrencilerin grupla çalışma becerisinin geliştirilmesini sağlar.

Proje süreci öğrencileri teknolojiyi aktif olarak kullanmaya yönelteceğinden, öğrencilerin teknolojiyi kullanma becerisi kazanmalarına yardımcı olur.

Proje çalışmasında bilgi öğrenciye doğrudan verilmediği için, öğrenciler proje konularında yaparak, yaşayarak, inceleyerek bilgi kazanırlar. Bu nedenle yapılandırmacı öğrenme kuramı için uygun yöntemlerden birisidir.

b) Öğrenci Ürün Seçki Dosyası (Portfolyo)

Ürün dosyası, öğrencinin çalışmalarının toplandığı bir dosyadır. Bu dosyaya öğrencinin yaptığı en iyi çalışmalar konur.

Ürün dosyasına, öğrencinin haftalık veya günlük yaptığı çalışmalarının içinden seçilen örnekleri ve öğretmenin yaptığı sınav evrakları, resimler, fotoğraflar, boyama çalışmaları, ses veya görüntü kayıt kasetleri, proje çalışmaları, performans görevleri, kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları, velilerden gelen bilgiler, araştırma soruları, kavram haritaları, öğrenci görüşlerini yansıtan formlar vb. konulabilir.

Çeşitli amaçlarla öğrenci ürün dosyası hazırlanabilir. Amaçlarına göre öğrenci ürün dosyaları “sergileme tipi”, “belgeleme tipi”, “sınıf tipi” ve “değerlendirme tipi” ürün dosyaları olarak sınıflandırılabilir. Ölçme ve değerlendirme amacına uygun olanı ise “değerlendirme tipi” dosyalardır.

Değerlendirme amaçlı öğrenci ürün dosyası kullanımı, içeriğin belirlenmesi ve değerlendirmenin yapılması olmak üzere iki aşamalıdır.

Öğrenci ürün dosyası içeriğinin belirlenmesi aşamasında, dosyanın amacı ile dosyaya alınacak çalışmaların seçiminde ve değerlendirilmesinde kullanılacak ölçütler belirlenir.

Amacın belirlenmesi: Öğretmenin öğrenci ürün dosyasını ne amaçla kullanacağına karar vermesi gerekir. Öğrenci ürün dosyaları;

Öğrencilerin performansları hakkında velilerine bilgi vermek,

Öğrencilerin zaman içerisindeki gelişimlerini görmek,

Bir sonraki yıl, öğrencilerin öğretmeni olacak olan öğretmene, öğrencilerin tipik performans kayıtlarını sağlamak,

Ders programı üzerinde daha çok durulması (geliştirilmesi) gereken konuları belirlemek,

Öğrencileri notla değerlendirmek gibi amaçlarla kullanılabilir.

Öğrencilerin belli bir dersteki bir konuyla ilgili örnek çalışmalarını göstermeyi amaçlayan bir öğrenci ürün dosyasının kapsamı, öğrencinin kompozisyon yazma veya sözlü okuma çalışmalarını gösteren bir öğrenci ürün dosyasına oranla daha geniş olacaktır. Eğer öğrenci ürün dosyası öğrencinin konuyla ilgili en iyi çalışmalarını gösterme amaçlı ise öğrencinin yaptığı çalışmalara yönelik yeni uygulamalar toplandıkça öğrenci ürün dosyasının içeriği değişecektir ancak öğrenci ürün dosyasının amacı ne olursa olsun sürecin değerlendirilmesi için öğrencinin yaptığı ilk uygulamalar öğrenci ürün dosyasında saklanacaktır.

Ürün dosyasında bulunacak çalışmaların seçiminde kullanılacak ölçütlerin belirlenmesi, amaca bağlı olarak hangi tür çalışmaların nasıl seçileceği, kimler tarafından toplanacağı, kimlerin karar vereceği, hangi sıklıkta toplanacağı ve nasıl değerlendirileceği önemlidir. Özellikle dosyaya girecek olan çalışmaların belirlenmesi sürecinde, öğrencilerin katılımının sağlanması onlardaki sorumluluk ve sahiplenme duygusunu geliştireceği için önemlidir.

Ürün dosyasındaki çalışmalara ait değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi:

Dosya içerisinde istenen çalışmaların örnekleri, yaratıcı çalışmalar, deneysel veriler, orijinal modeller, hikâyeler ve makaleler gibi çalışma ürünleri vb. yer alabilir. Bu ürünlerden hangilerinin değerlendirileceğinin belirlenmesi ve sınırlandırılması önemlidir. Gerek dosyada yer alacak çalışmaların, gerekse bunların içinden değerlendirilecek ürünlerin seçiminde öğretmenler, öğrencilere aşağıdakilere benzer soruları yöneltebilir.

- Bu çalışma neyi ifade ediyor?
- Bu bölümü, çalışmanı neden ürün dosyasına koymak istiyorsun?
- Neyi iyi yaparsın? En iyi yaptığın şey ne?
- Hangi konuda çok iyi/başarılı olduğunu düşünüyorsun?
- Hangi bölümler, kısımlar geliştirilmeli?
- Tekrar denesen neleri değiştirir, eklerdin?
- Neden bu çalışmayı seçtin?
- Bu çalışmada en çok neyi beğendin?
- Burada senin için önemli olan ne?
- Bu, yaptığın çalışmaları en iyi ifade eden örnek mi?

Ayrıca öğretmen, her çalışmanın üzerine (yargılamamak kaydıyla) düşüncesini gösteren, çalışmayı tanımlayan, etkinliğin nasıl başladığını açıklayan, parçanın neden seçildiğini anlatan, ders işleme hedefleri açısından çalışmanın ne anlam taşıdığını açıklayan notlar yapıştırabilir.

Performansın değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarları (Rubric), kontrol listeleri, görüşme ve gözlem formları, öz-akran-grup değerlendirme formları vb. kullanılabilir.

Dereceli Puanlama Anahtarı

Gözlemlere ait puanları, tanımlanmış kategorilerden (ölçüt ya da ölçütler) uygun düşen boyuta kaydetmemizi sağlayan bir değerlendirme aracıdır. Dereceli puanlama anahtarı 3 bölümden oluşur;

1) Değerlendirme ölçütleri: Kabul edilebilir cevapları kabul edilemez cevaplardan ayırmak için kullanılır. Örneğin, öğretmenler yazılı kompozisyonları değerlendirirken organizasyon, yapısal içerik, sözcük seçimi vb. gibi değerlendirilebilir ölçütler kullanırlar.

2) Ölçüt tanımlamaları: Öğrencilerin değerlendirilmek istenen cevaplardaki niteliksel farklılıkları tanımlama yolunu ifade eder. Örneğin, bir kompozisyonda organizasyon değerlendirilecekse bu ölçütlerden en yüksek puanı alan öğrencinin kompozisyonu organizasyon açısından hiç hata içermemelidir.

3) Puanlama stratejisi: Puanlama bütünsel ya da analitik biçimde olabilir. Hangisinin kullanılacağı değerlendirmenin amacına bağlıdır. Verilecek olan karar, grupları yerleştirme, seçme veya derecelendirme gibi genel bir kararsa, bütünsel puanlama daha uygun olacaktır. Bu tür kararları verebilmek için öğretmen tek ve ortalama bir puanlama ile bütünsel

değerlendirme yolları aramak zorundadır. Öte yandan, değerlendirmenin amacı, öğrencilerin karşılaştığı zorlukları belirlemek ya da bireysel performans değerlendirme ölçütlerine göre, öğrenci gelişimini öğrenmekse her performans ölçütünün ayrı ayrı değerlendirildiği analitik puanlama uygundur. Her iki durumda da, performans ölçütleri uyarlanan puanlama ve oranlama yaklaşımına yön verir. Öğretmenler, öğrencilerinin öğrenme ürünlerini toplam puan olarak değerlendirmek istediklerinde bütünsel puanlama stratejisini kullanırlar. Bütünsel puanlama ölçeği, süreçten çok sonuçla ilgilidir. Sonuca ulaşmak için aşılacak bireysel basamaklarla değil, toplam performans ya da sonuçla ilgilenir. Öğretmenler, öğrencilerinin çalışmalarının ya da ürünlerinin farklı boyutlarını farklı puanlayarak değerlendirmek istediklerinde ise analitik puanlama stratejisini kullanırlar. Analitik puanlama ölçeği, değerlendirme sürecinin farklı aşamalarında aranan cevapları puanlamada işe yarar.

Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı: Burada, önce performans veya ürünün parçalarının ayrı ayrı puanlanmasını, sonra da bu puanları toplayarak toplam puanın hesaplanmasını gerektirir. Bu ölçekler, çalışmanın ya da ürünün farklı boyutlarına farklı notlar vermek amacıyla oluşturulur. Aşağıda, araştırma becerisi için analitik puanlama anahtarı örneği verilmiştir.

ÖLÇÜTLER	1	2	3
Kaynakların Sayısı	Ulaşılan kaynaklar yetersiz.	Ulaşılan kaynaklar kısmen yeterli.	Ulaşılan kaynaklar yeterli.
Tarihsel Doğruluk	Çok fazla yanlış var.	Çok az yanlış var.	Açık bir yanlış yok.
Organizasyon	Bilgilerin düzenlenmesi akıcı ve etkili değil.	Bilgilerin düzenlenmesi kısmen akıcı ve etkili.	Bilgilerin düzenlenmesi, yeterince akıcı ve etkili.
Bibliyografya	Kaynakların çok azı etkili kullanılmış.	Kaynakların çoğu etkili kullanılmış.	Tüm kaynaklar, etkili kullanılmış.

Bütüncül Dereceli Puanlama Anahtarı: Öğretmenin genel süreci veya ürünü bir bütün olarak, parçalarını dikkate almadan puanlamasıdır. Bu yöntem öğrenme ürünleri toplam puan olarak değerlendirilmek istendiğinde kullanılır. Aşağıda sözlü sunum becerisi için bütüncül dereceli puanlama anahtarı örneği verilmiştir.

<p>Mükemmel (4)</p> <ul style="list-style-type: none">
• Genellikle göz teması kuruyor.
• Ses seviyesi her zaman uygun.
• Sunum boyunca istekli.
• Özet tamamen doğru.
<p>Yeterli (3)</p> <ul style="list-style-type: none">
• Genellikle göz teması kuruyor.
• Ses tonu genellikle uygun.
• Sunumun genelinde istekli.
• Özette bir veya iki hata var.
<p>Gelişmekte (2)</p> <ul style="list-style-type: none">
• Bazen göz teması kuruyor.
• Ses tonu bazen uygun.
• Sunumda ara sıra isteklilik gösteriyor.
• Özette bazı hatalar var.
<p>Yetersiz (1)</p> <ul style="list-style-type: none">
• Nadiren göz teması kuruyor veya hiç göz teması kurmuyor.
• Ses tonu uygun değil.
• Sunumda nadiren isteklilik gösteriyor.
• Özette çok fazla hata var.

Hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ödevlerle birlikte öğrencilere verilmelidir. Öğrenci çalışmasının hangi ölçütlere göre değerlendirileceğini önceden bilmelidir.

Kontrol Listeleri: Gözlenen performansın ya da ürünün belirlenen performans ölçütlerine ne derece uyumlu olduğu kontrol listeleri kullanılarak belirlenebilir. Kontrol listeleri, öğrenciden beklenen davranışın özelliklerine ilişkin detaylı bilgileri içeren ve öğrenci performansının eksik noktalarını belirleme amacıyla kullanılan araçlardır (Airasian,1994). Kontrol listelerinde **var** veya **yok**, **evet** veya **hayır** şeklinde puanlanabilen bir dizi davranış, özellik veya nitelik bulunur. Kontrol listeleri genellikle, daha küçük parçalara ayrılabilen ve karmaşık davranışları belirlemek için uygundur.

Bazı değerlendirme listeleri öğrencinin görevi (etkinliği) yerine getirirken sık yaptığı hataları da gösterebilir. Bu durumda +1 gibi bir puan her bir pozitif davranış için , - 1 gibi bir puan her bir hata için, 0 ise davranışın gözlenemediği durumlar için verilir. Kontrol listeleri 'evet' 'hayır' ; 'var' 'yok' veya 0-1 şeklinde değerlendirilir. Bu listeler, davranışın gözlemci tarafından gözlemlenme fırsatının olmadığı durumları da belirten ifadelerin eklenmesiyle davranışın gözlenemediği durumları da belirleme şansı verir.

Kontrol listeleri kullanırken bazı olumsuzluklar da ortaya çıkabilir. Bunlardan biri, öğretmene davranış ile ilgili gözlemlendiği ya da gözlemlenmediği şeklinde iki ölçüt sunmasıdır. Kontrol listelerinin başka bir dezavantajı da öğrencinin performansının belli bir puanlama sistemine göre değerlendirilmesidir. Her ne kadar öğrencilerin güçlü ve zayıf öğrenme davranışlarını belirlemeye yarasa da öğretmen performansı belli bir puan ile değerlendirmek zorunda kalır ve performans sürecini kaydedemez .

Aşağıda sözlü sunum becerisine yönelik kontrol listesi yer almaktadır.

Öğrencinin Adı Soyadı		Tarih
Ölçütler	Evet	Hayır
Dinleyiciyle göz teması		
Beden dilini etkili kullanıyor.		
Anlaşılır bir tonda konuşuyor.		
Yerinde vurgulamalar yapıyor.		
Akıcı konuşuyor.		
Gereksiz sesler çıkarmıyor.		
Düzgün ifadeler seçiyor.		
Gereksiz tekrar yapmıyor.		
Düşüncelerini ifade edebiliyor.		
Bilgiyi organize edebiliyor.		
Sonuç bölümünde özetleyebiliyor.		

Derecelendirme Ölçekleri

Kontrol listeleri, performansa ilişkin belirli ölçütlerin karşılanıp karşılanmadığıyla ilgili olan sınırlı durumlarda değerlendirme için uygun seçimdir fakat performans düzeylerini tanımlayan bir yapıya sahip değildir. Derecelendirme ölçekleri ise ölçülen özelliğe ilişkin performansı çeşitli düzeyleriyle tanımlayabilir ve ölçütlerin ne dereceye kadar karşılandığını görmeye olanak sağlar.

Aşağıda sözlü sunum becerisine yönelik derecelendirme ölçeği yer almaktadır. Açıklama: Aşağıdaki ifadelerin gerçekleştirilme düzeylerini ifadenin karşısında bulunan yere çarpı (x) koyarak işaretleyiniz.

Öğrencinin Adı Soyadı					Tarih
	DERECELE R				
ÖLÇÜTLER	Çok iyi (4)	İyi (3)	Orta (2)	Zayıf (1)	
1. Dinleyiciyle göz teması kuruyor.					
2. Beden dilini etkili kullanıyor.					
3. Anlaşılır bir tonda konuşuyor.					
4. Yerinde vurgulamalar yapıyor.					
5. Akıcı konuşuyor.					
6. Gereksiz sesler çıkarmıyor.					
7. Düzgün ifadeler seçiyor.					
8. Gereksiz tekrar yapmıyor.					
9. Düşüncelerini ifade edebiliyor.					

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

(ÖRNEK FORMLAR)

ÖZ DEĞERLENDİRME

Adı ve Soyadı: .....

Sınıfı : .....

Nu : .....

Bu form kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneği işaretleyiniz (X).

BECERİLER	DERECELER		
	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1. Başkalarının anlattıklarını ve önerilerini dinledim.			
2. Yönergeyi izledim.			
3. Arkadaşlarımı incitmeden teşvik ettim.			
4. Ödevlerimi tamamladım.			
5. Anlamadığım yerlerde sorular sordum.			
6. Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.			
7. Çalışmalarım sırasında zamanımı akıllıca kullandım.			
8. Çalışmalarım sırasında değişik materyaller kullandım.			

9. Bu etkinlikten neler öğrendim? .....

.....
.....

10. Bu etkinlik sırasında grubumdaki arkadaşlarıma nasıl yardım ettim? .....

.....
.....

11. Bu etkinlik sırasında en iyi yaptığım şeyler.....

.....
.....

Yorumlar.....

.....
.....

ÖZ DEĞERLENDİRME

Adı ve Soyadı: .....

Tarih: .....

Sınıfı : .....

Nu : .....

Bu çalışmada neler yaptım?

.....
.....
.....

Bu çalışmada neler öğrendim?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmada en çok zorlandığım bölümler

.....
.....
.....
.....

Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....
.....
.....
.....

Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım

.....
.....
.....
.....

Öz değerlendirme, bireysel veya kendini değerlendirme olarak da adlandırılabilir. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, özellikle başarı düzeylerini ve öğrenme sonuçlarını yargılamaları olarak açıklanabilir. Temel amaç, öğrencilerin öz değerlendirme becerilerini geliştirmektir. Çünkü yaşam boyu öğrenme, bireylerin yalnızca bağımsız çalışmalarını değil aynı zamanda kendi başarımları ve gelişimlerini değerlendirmelerini zorunlu kılar. Değerlendirme süreci, öğrencinin öğrenmeye yaklaşımı, öğrencinin kendi güç ve zayıflıkları ve becerileri hakkında değerlendirme yapmasını sağlar. Öğrencinin kendi düşüncelerini kontrol edebilme yani kişinin planlama ve problem çözme becerisini geliştirir.

GRUP DEĞERLENDİRME

Grubun Adı : .....

Sınıfı : .....

Yönerge: Aşağıdaki her bir ölçütün ne düzeyde yeterli olduğunu göz önüne alarak grubu değerlendiriniz.

BECERİLER	DERECELER				
	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
Grup üyeleri birbirleriyle yardımlaşır.					
Grup üyeleri birbirlerinin düşüncelerini dinlerler.					
Grup üyelerinin her biri çalışmalarda rol alır.					
Grup üyeleri birbirlerinin düşüncelerine ve çabalarına saygı gösterir.					
Grubun her üyesi birbirleriyle etkileşim içerisinde tartışır.					
Grup üyeleri ulaştıkları sonucu birbirlerine iletir.					
Grup üyeleri bireysel sorumluluklarını yerine getirir.					

Grup üyeleri bilgilerini diğerleriyle tartışır.					
Grup üyeleri birbirlerine güvenir.					
Grup üyeleri birbirlerini cesaretlendirir.					
Grup üyeleri söz hakkının adil bir biçimde paylaşılmasına özen gösterirler.					
Grupta birbiriyle çatışan görüşler olduğunda, gruptakiler bunları tartışmaya açarlar.					
Çalıştıkları konuda, grup üyeleri ortak bir görüş oluşturur.					
Grubun verimli bir şekilde çalışması sağlanır.					
Grup üyelerinin birlikte çalışmaktan hoşlanır.					

YORUMLAR

.....

.....

GRUP DEĞERLENDİRME

Yönerge: Aşağıdaki form, gruptaki her bir öğrencinin değerlendirilmesi için geliştirilmiştir.

Puanlama Anahtarı

5= Çok iyi

4= iyi

3=Orta

2= Kabul Edilebilir

1= Zayıf

Öğrencinin Adı ve Soyadı	Çalışmaya hazır oluş	Başkalarını dinleme	Sorumlulukları paylaşma	Grup arkadaşlarını destekleme	Tartışmalara katılma	Görüşlerini gerekçelendirme	Farklı görüşlere saygı duyma	Görev almaya istekli oluş	Zamanı verimli kullanma	Ödevleri tamamlama	Ödevlerini saklama	Toplam Puan

Yorumlar

.....

.....

.....

ÖĞRENCİ GÖZLEM FORMU

Açıklama: Bu form, etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı: .....

Adı – Soyadı : .....

Öğrenci nu : .....

Sınıfı : .....

BECERİLER	DERECELER				
	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
	1	2	3	4	5
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağını bilir.					
2. Ulaştığı kaynaklardan etkin bir biçimde yararlanır.					
3. Derse değişik yardımcı kaynaklarla gelir.					
4. Derse hazırlıklı gelir.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
1. Görüşü sorulduğunda söyler.					
2. Yeni ve özgün sorular sorar.					
3. Belirttiği görüşler ve verdiği örnekler özgündür.					
4. Dersi iyi dinlediği izlenimi veren sorular sorar.					
Toplam					

III. İNCELEME – ARAŞTIRMA - GÖZLEM					
1. Bilgi toplamak için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. Kendisine verilen kaynaklarla yetinmeyip başka kaynaklar araştırır.					
3. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
4. Gözlemlerini dikkatli bir şekilde yapar.					
5. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
6. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
IV. BİLİMSEL YÖNTEM					
1. Bilinenlerden bilinmeyeni kestirir.					
2. Verileri çizelgelere ve grafiklere dönüştürür.					
3. Yönteme uygun deney yapar.					
4. Deney sonuçlarını doğru yorumlar.					
5. Deneye uygun rapor yazar.					
6. Deneyin sonucunu sunar.					
7. Araştırma inceleme ve deney sonuçlarından genellemelere ulaşır.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

PROJE DEĞERLENDİRME FORMU

Projenin Adı : .....

Adı ve soyadı : .....

Sınıfı : .....

Nu : .....

BECERİLER	DERECELER				
	Zayıf	Kabul Edilebilir	Orta	İyi	Çok İyi
	1	2	3	4	5
I. PROJE HAZIRLAMA SÜRECİ					
Projenin amacını belirleme					
Projeye uygun çalışma planı yapma					
Grup içinde görev dağılımı yapma					
İhtiyaçları belirleme					
Farklı kaynaklardan bilgi toplama					
Projeyi plana göre gerçekleştirme					
Ekip çalışmasını gerçekleştirme					
Proje çalışmasının istekli olarak gerçekleştirilmesi					
TOPLAM					
II. PROJENİN İÇERİĞİ					
Türkçe'yi doğru ve düzgün yazma					
Bilgilerin doğruluğu					
Toplanan bilgilerin analiz edilmesi					
Elde edilen bilgilerden çıkarımda bulunma					
Toplanan bilgileri düzenlenme					

Kritik düşünme becerisini gösterme					
Yaratıcılık yeteneğini kullanma					
TOPLAM					
III. SUNU YAPMA					
Türkçeyi doğru ve düzgün konuşma					
Sorulara cevap verebilme					
Konuyu dinleyicilerin ilgisini çekecek şekilde sunma					
Sunuyu hedefe yönelik materyalle destekleme					
Sunuda akıcı bir dil ve beden dilini kullanma					
Verilen sürede sunuyu yapma					
Sunum sırasındaki öz güvene sahip olma					
Severek sunu yapma					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					

ÖĞRETMENİN YORUMU .....

Not: Yukarıda 1-5 arasında verilenler birer derecedir. Burada önemli olan öğrencilerin başarısını 5 (çok iyi) düzeyine çıkarmaktır.

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendiren öğrencinin;

Grup numarası: .....

Adı soyadı : ..... 1. arkadaşının adı soyadı: .....

Sınıfı : ..... 2. arkadaşının adı soyadı: .....

1. Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman			Projenin Başında			Projenin Sonunda			Hiçbir Zaman		
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım
Etkinliğe katılımda gönüllüdür.												
Görevini zamanında yerine getirir.												
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.												
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
Aletleri kullanırken dikkatli ve titizdir.												
Malzemeleri kullanırken israf etmez.												

Temiz, tertipli ve düzenli çalışır (Kullandığı aletleri yerine koyar, kirlenttiklerini temizler vb.).																			
Sonuçları tartışırken anlaşılır konuşur, konuşulanları anlar.																			

Öğrencilerin kendi gruplarındaki arkadaşları ile ilgili bu değerlendirmeler, öğretmenin birinci etkinlik esasına göre düzenlediği “Öğrenci Gözlem Formu”nu doldurmada yardımcı olarak kullanılabilir.

Akran değerlendirme, bir grup içinde yer alan bireylerin akranlarını değerlendirmeleridir. Bu değerlendirme sırasında öğrencilerin becerileri de geliştirilir. Akran değerlendirme, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin artmasını da sağlar. Kişinin öğretmen dışında başka birinden de dönüt almasına yardımcı olur. Değerlendirmeye temel oluşturan beceriler ve ölçütlerin saptanması konusunda öğrenciye bakış açısı sağlar. Fakat bu değerlendirmenin de bazı sakıncaları vardır. Örneğin; akranlar arasında arkadaşlık durumu birbirlerine yüksek veya çok düşük puan verilmesine neden olabilir. Kendi aralarında anlaşarak birbirlerine yüksek puan verebilirler. Fiziksel güçten kaynaklanan nedenlerden dolayı akranlar yüksek puanlama yapabilirler. Ayrıca akranlar öğretmen kadar bilgili ve bilinçli değildir.

Akran değerlendirmede değerlendirme aracı kontrol listeleri şeklindedir. Öğrencilerin yanlış davranışlarını önlemek için öğrencilere ölçütlerin verilmesi yararlı olur.